

Tallinna Teataja

Postimajas ja tellimise:
Tallinn, Suurteater nr. 10.
Postimaja aadress:
„Tall. Teataja“, Tallinn.
Abonentid:
Tallinn — 285.
Tallinn ja linnad — 281.
Tallinn ja linnad: H. 12—1.
Tallinn ja linnad: H. 8—1.

Tellimiste hinnad:
Postiga:
1 kuus peale .. 75 marka
2 „ „ .. 150 „
3 „ „ .. 225 „
Te tellitusest ära viies:
1 kuus peale .. 68 marka
2 „ „ .. 136 „
3 „ „ .. 204 „
Sajamaale kuus 100 mkr.
Aadressi muutmise 10 mkr.

Avalistuste hinnad:
Avalistuse kuller 3 mkr. m/m
Esimene .. 150 „
Järgmine .. 100 „
Sõjaväe, kuulutused 75%
odavamad.
Sõjaväe, mis alla 1000 sõjaväe
sõjaväe ja sõjaväe sõjaväe
sõjaväe, alal ei sõjaväe. Suuremad
sõjaväe sõjaväe sõjaväe sõjaväe
sõjaväe, mis alla 1000 sõjaväe
sõjaväe, mis alla 1000 sõjaväe

Üksik number 3 marka.

Ar. 105.

Reedel, 12. mail 1922. aastal.

Jumub igal äripäeval õhtul.

XIII aastaläht.

Genna konverents.

Wenelaste vastus.

ETA. London, 11. mail. Reuter. Genuast telegraafieritakse: Tšitšerin andis ühikult Wene vastuse Schanzerile ära kell 11.45 min. Tšitšerin teatas, et vastus on kogu seadus Moskvaist laadud otsekoheste juhataste järele.

Laenu ei anta.

ETA. London, 10. mail. Londonis wa-
litseb lühine arutamine, et Wene vastus
müestl jafaldab nõudmist, et Wenemaale ot-
sekoheste laenu antaks. Wladus, mida we-
nelased jelles küsimuses avaldavad, on seda
enam tähelepanemise väärt, et nad ise juba
väga hästi teavad, et niisugune laenu küsi-
muse alla ei wõi tulla. Mis Britanniasse
puntuib, siis on Lloyd George seda forduvalt
ja kategooriliselt seletanud, et ta kunagi ni-
isugust summu ei astu, mida parlament ila-
gi heaks ei kiidaks. Britannia ei wõivat kau-
gemale minna Briti armeeste soodsustami-
sest, kes Wenemaaga kaubandusliku suhteid
soowivad alustada ja kellele walitus nõus
on laenu andma tingimisel, mida kaubanduse
soodsustuse aktis ette nähtud. Wladus,
millega nõudmiste walitus otsekohe walit-
selt laenu nõuab, aratab kahelst nende ees-
märkide kohta, millest nõudmiste wõimud
raha tahawad ära kajutada. Mis Britan-
niasse puntuib, siis nõuavad enamajad küll
lättejoanatud.

Genna ja nafta.

Sajamaa-lehed löid teate, et Wenema-
ja Inglismaa wahel nafta asjus kokkulep-
pese jõutud. Kaulatuse nafta minna In-
glise trustide Shelli ja Royal Dutchi kätte.
Reis trustides on peale Englise kapitaa-
li ka Hollandi raha.

Teade kokkuleppest liitati inglaste poolt
ümber. Sarnast kokkulepet ei olla veel mit-
te tehtud.

Ümberlõikamist ei wõeta aga sugugi tõ-
ijelt. Kokkulepe olla olemas, kuigi see
Genuas pole jõindunud, waid Londonis.

See nafta-asi on kõik teised riigid äre-
wusse ajanud. Nii valmistada president
Harding ühisriikide nimel ägedat protesti
Inglismaa vastu, et see Wenemaaga kau-
tatuse naftat jagab. Ameerika ei wõida sel
kõnabel oma diguusi rikkuda lasta. Wenema-
a iuhes pidada kõik riigid lastiste uste poli-
itikat ajama, aga mitte monopolistide kätte
kistuma.

Ragu nüüd selgub, on juba eelmistele
konverentsidel nafta väga tähtsat osa mää-
nitud. Tõendub ühe prantslase terawmeel-
ne ütetus: millest kõige rohkem mõeldakse,
jellest kõige vähem räägitakse. Nafta sõna
ei ole üheski juur riigimees konverentsidel
awalikult juhu wõtnud. Aga ometi mõel-
dakse selle peale nii palju ja jalajaz kät-
saherdamine, kellele selle maapõue waran-
duse kallikad ja tagawarad peawad jääma.
Nii olnud San Remos inglaste ja prants-
laste wahel Numeenia naftaallikad jagami-
sel.

Soome film Genuas.

Enese tutvustamiseks ja oma joowide
ning lootuste propageerimiseks on kõigi
rahwaste delegatsioonid Genuas korralda-
nud teedõituid, lõunapõlke ja maist kooswi-
bimisi ajakirjanikkudele ning teiste delegat-
sioonide liikmetele. Omawärsse enesetu-
vustamise wiisi walis Soome delegatsioon;
ei kutsutud küllalisi kaetud tee-, ega lõuna-
laua ümber mõtteid mahetama, waid koguti
nad suure jaali, kus neile demonstreeriti
Soome maastikke, linnasid, tööstust, sporti
ja kõiki eluawaldusi kino-linal. Küllalised
olla suurepärasest filmist waimustatud ol-
nud; igatahes wiis igalüks neist kaasa kindla
ettekujutuse Soome maast ja rahwast. Mis
Gesti tutvustamisteks Genuas tehtud, sellest
ei ole tänini midagi kuulda olnud.

Esimese klassi Rootsi tsirkus „Kontinental“.

Tallinnas, Merepuiskeel.

Täna, 12. mail j. a. kell 8¹/₄ õhtul
tsirkuse pidulik awamisetendus

Eestawa kolmes suurel jaos.

G. Palmgren-Abolfi, — üleilma tun-
nus taltjutaja ja hobuste õpetaja oma ha-
rudlastel hobustel.
Magnus ja Mats — Eesti klounid.
Arifonid — Itaalia ratsanikud (Retons
de Ball).
Wili — Charli Dschaplini paroodia.
Maks Saiton — 6 jenomaal akrobaadi
trupp.
Theodor ja Roko (eht) — kuuljad Wene
klounid.

Arionid — muusikaline number.
2 Randus — loomilised ehtsentrifid.
Merecebes — õhu akt, tegewad kinopildis
„Claw propeller“.
Marion ja Ralf — ajalohajed salongtantsud.
Wladus Sam Radschura — oma talt-
jutatud elewandi, kaamelid ja hobusega.
Peale selle palju teisi huvitawaid numbreid.
Eigemalt eestawades.

Pääsetähtede eelmist esimeele 5 etendusele kirjuse kasjades igapäew kella 11 homm. kuni kella 2 päewal
ja õhtul kella 5 peale.

1537

EKO

Igasugu
pudelid ja klaasnõusid
p a k u b
— Eesti klaasi-
tööstuse O.Ü. „EKO“
Tallinn, Raatuse uul. nr. 10.

EKO

Rana oodatud
naisterahwa tübarad
ja kleidiriided

on kohale jõudnud
Wiru tän. 21, äris.

1504

Wälisministeeriumi määratli Wene esitajale.

Wälisministeerium jaotis Wenema-
a talitule täiendamisega esitajale määratli-
mises jelle peale tähelepanu juhataste, et
„Rosta“ kohalik esitaja wiimaste päewade
sündmuisi Gesti täiesti wale kirjeldasi an-
nab. Nii on „Jämesitjas“ 7. lk. järgmine
teade: „Töölised juhi tapmise puhul Gesti.
Streik tapmise puhul. Tallinn 6. mail
(Rosta). Ringistepa metfik tapmine teitas
Gesti töölised ringfondades suurt meelepä-
ha. Protestiks walituse walgefaarlike po-
liitika vastu kuulutati rida streikisid wälja.
Streikisid paljud tehased, wabrikud ja trü-
kitoad. Täna hakkasid streikima ka saba-
matöölised. Seisma on pandud peaaegu
kõik laowade wäljalaadimise tööd.“

Wälisministeerium protesteerib niisugasi
märkuse tooni, kui ka iseäranis faktide wõlt-
simise vastu, mis sõbraliku riigi ametliku
agentuuri esitajale täiesti lubamata. Esi-
taks, nagu Teile ja wiist ka Rosta kirjasaat-
jale hästi teada, pole mingit metfikit tap-
mist olnud, waid mahalaastamine siindis sõja-
wäjakohu otsekohe põhjal, mida kuidagi moo-
di ei wõi nimetada tapmiseks, seda enam
metfikiks; teiseks, pole töölised ringfondades
suurt meelepäha olnud, mida tõendab äär-
miste pahempoolsete erafondade poolt wäl-
ja kuulutatud üldise streigi täielik nurjami-
ne. Täiesti ilma aluseta on tõendus saba-
matöölised streigist ja peaaegu kõigi laowade
wäljalaadimise tööde seismapanekust. Ragu
Teie teate, pole sadamas mingisugust streiki

olnud ja wäike segadus tekkis hommitul ai-
nult selle tõttu, et mõned wäljalaadimise
juhataste asjus wõistutawad Wene saat-
konna ja Wneštorgi esituse ametnikud töö-
kohale ei ilmunud, mille tõttu töölised, kes
wiimasteni olid tööle ilmunud, ei wõinud
kohe harilikus korras tööle astuda.

Kasutan juhtumist Teie tähelepanu pööra-
miseks selle peale, et üldise Wene täiendamisega
esituse juures Gesti olewa ajakirjandus-
büroo informeerimistöö, nii Wenemaale saa-
detawates märkustes siinsete asjade üle, kui
ka kohalikele ajakirjandusele antawates tea-
detes, mitte-täpsealtuse ette tuleb, mis mõ-
nikord faktide täieliku wõltsimiseni ja wäl-
jamõtlemisseni ulatab, mis mawalt kaasa ai-
tab hea naaberwahetorra kindlustamisele ja
wastastikuse arusaamise tõstmisele meie sõ-
bralikkude riikide wahel. Meie loodame, et
Teie omalt poolt ei jätta tarwitusele wõt-
mata abinõusid, et ajakirjandusbürool eba-
normaalset arusaamist tema ülesannetest
wiivitamata ja põhjalikult kõrvaldada.

ETA.

Wiimased teated.

Gesti-Soome laualeping Soome
riigikogus kuulutatud.

ETA. Gelsingis, 11. mail. Riigipäew
wõttis ühehääliselt vastu Gesti-Soome
laualepingu ja lepingu merealuste kaabelite
kohta Soome ja Gesti wahel.

Warsawi lepingu ratifitseerimine Soome riigikogus edasi lülatud.

ETA. Gelsingis, 11. mail. Wäelised
arupärimiste kohta Warsawi kokkuleppe as-
jus tehti teispäewal 5¹/₂ tunni. Walituse
poliitikat arwustati terawalt isjaldemokraa-
tide, rootslaste ja koalitsiooni partei poolt.
Riigipäew andis eelndu wälisajade kom-
missjoni. Täna otjastas riigipäew 119 hää-
lega 54 vastu walituse eelndu Warsawi
lepingu ratifitseerimise kohta praeguse is-
tangjargu programmi ära jätta, kuid aru-
pärimisi Warsawi konverentsi kohta edasi
arutada.

Sajamaa määratli heastce- gemise asjus.

ETA. Berlin, 10. mail. Täna anti
heastcegemiskomisjonile Sajja määratli,
mis jafaldab unji ettepanekuid. Määratli-
jas toonitatakse, et Sajamaa nõus on täi-
ma suurema osa liitlaste nõudmistest, kuid
äeldakse, et peale siinmisi laenu on veel tin-
gimata tarwilik wälislaenu. Edasi jefetata-
ie määratlijas, et Sajamaa ei juutwat läbi
wiaa kõrgendatud maksude eelndusid kuni 31.
maini, kuid ta on jüsti nõus liitlaste tea-
lama oma kawakustest jelles asjas. Ta la-
gab liitlastega ühes koos arutada abinõusid,
mis maksude kindlustamiseks tarwilikud.
Lõpuks palub Sajamaa liitlaste joowide
täitmise edajühtumist, jef et mitmed Sofia
walituse liikmed praegu Genuas wiibivad.

—ooo—

Cestlase wigadeft.

Cestlase headeft omadustest on sagedasti kirjutatud ja iga mõljamalaale kiitus tuuakse ajalehtedes õhinaga ära. Rahwa oma huumi väärast on waja ka puudustest ehk wigadeft kirjutada ja veel enam kui headeft külgeheft. Siin ei taheta mõdraste laustu kuulda ja peatafse seda waenualmaldufeks. Sellepärast peab oma inimene näitama haffama, nii palju kui tema neid näeb. Ehk läheb siis korda mõnda wiga kõrvaldada.

Meie ei haffa siin jaotama wigu suurematels ja vähematels. Wäikeft wead mõiwad olla teine kord teatud tingimistels waga suureft, kuna juured puudufed wastufidi wäikeft tähtfufega mõiwad olla. Kirjutame sellepärast ilma kindlat järjekorda loomata ja nii paljudeft kui praegu meele tuleb ja rumm lubab.

Ei osta töötada.

Wista pime kassipog wette, tema ostarf sedamoid ufuda, ilma et ema talfe õpetanud oleks ja ilma et ta üleilidsse teaks, mis meji on. Inimene, kes ufuma ei ole õpetatud, läheb kui kirwes pead pidi põhja. Alles pika õppimise ja harjutamise läbi õpib inimene töötama ja seejuures tulewad temale kõif need mõtted fattenäidata, mis inimesefugu pika aja jooksul on omandanud. Peab iga inimene ise harjutamise juures kõife wälja mõtlema haffama, siis ei ole tal felfuford parem kui ahwil, kes kaks tundi järele mõtleb, kuida kõrgel pun ofas rippuwat õuna kätte saada ja alles siis kaita kätte wõtub ja sellega õuna maha lööb. Et õppida, peab olema õpetaja. Cestis on jelles asjas afi waga nõrk. Inimene, kes wähe teab, — ja Cesti inimene teab ja ostarf wähe, — ei taha teifele, kui see juft tema oma poeg wõi tütar ei ole, seda õpetada, mis ta teab. Tema kardab, et kui teine seda la ostarf haffab, mis tema ise, siis tema omale mõifileja saab, kes tema koha, wõib olla, kaeft kord ära wõtub. Mõned lähewad jelles asjas nii kaugele, et nad enefele puhtufenädalaifdi ei wõimalda, jefst nad ei ole fedagi niipalju wälja õpetanud, et jee nende aet wõifis täita. Niifugufed nähtufed ei awalda endid mitte ainult käftitöös, wabrikus ja mujal, waid nad ulatatawad palju kõrgemale. Wõtte Cesti feeli õpetlifud raamatud kätte ja waadate, kas teie

leiate fealt juhatafi, misjuguste raamatute juurde tuleb siis afuda, kui fäesolew raamat läbi on õpitud. Raamatufirjutaja on kirjutatud, nagu mõni nõib, kes paista tahab lasta, et tema ainu iifsi neid asju teab ja edafi annab. Ometi on aga terwe ta töö sagedasti waga halb ebfandmine mõdratefse õperaamatu järele. Earnane on lugu ka kõnebegas, kus teaduslifufdest küsimustest räägitakse. Ka feal ei näidata, kuidas kuulaja kõnes feletatud asja põhjalikumalt mõib tundma õppida, kui tal huumi on ja ta raatfif mõnifümend wõi mõnifada marfa wälja anda. Kuulajasse jäetakse mulje, nagu oleks ta nüüd kõif kuulnud, mis asjast üleilidsse ütelda mõib. Tuleb meelde juhtumine, kus ife kõnelejale juft peale käifin, et juhatagu ta kuulajatele raamatud kätte, mille abil nad endid edafi täendada wõiwad, jefst huumi neil asja wastu oli. Pealekämifist ei tulnud midagi wälja, jefst kõneleja tahtis nähtawasti ife enanteadjaks jääda ja ei ufaldanud oma allikaid teifele kätte juhutada, ehk küll need mingifugune faldasus fellele ei olnud, kes kirjandust tunneb.

Meie inimesed ei tea seda, et mida enam oma teadmisi ja oskust teifele ebfafi annab, seda enam omandab ife juurde. See on tarbunud wõi koguni fivinenud ajuga inimene, kes kõif oma oskuse fuudab teifele ära anda. Niifugune peremees wõi fella, kelle oskust õpi poifs falamahfi läbi ufse wõtmefaugu omandab, on fahflemata nende fealt, kes ife enam midagi juurde ei õpi ja sellepärast ammugi on ajast maha jäänud. Niifama on lugu iga teifeaga. fandfu ta mis tahes nime. Nende juurde õppima minna on ebfitus.

Ei osta aega wiita.

Niit läheb kõrtfi, wõtub oma kāraka ära ja läheb oma teed edafi. Meie inimene läheb kõrtfi ja jääb sinna pooleks ööks ja päewaks. Ja siis on pärast jelle üle fade, et juudi äri läheb paremini.

Midagi ei ole meie inimesel wafel huumi tawat delda, aga tema läheb teife juurde ja wiitab teife aega, mis tööajaks määratud. Teineford on raske delda, et kuule, haffa minema, kui ful midagi asja ei ole. Ma wiitmifeks ja lõbustamifeks on oma tunnid.

Kellel neid on teiste töö ajal, see peab offima teife omafugufe wälja, kellega aega wiita, aga mitte töötajaid kilitama minema.

Ulf ifeneffe fife.

On hea, kui inimesel usku ifeneffesie on. Ennetufeks muutub see, kui teda ülemdära on. Cesti inimeste seas on palju neid, kellel teda ülemdära leidub. Meie inimestel (enamasti) on julguft hõkata ka niifuguste ametite peale ja ulesandeid täitma, millest neil niifama wähe aimu on kui kalfunil piibopäewast.

Küfuge mõne mehe kaeft, kas ta ei oleks walimis haffama ringfonnaalifitejaks wõi koguni miniftriks, ja ta on kofe walimis kofa wastu wõtma, muudfui andfe kätte.

Cesti ametnifkude hulgas näib olewat palju niifugufid. Alles siis, kui nad kõif asjad fassfi on ajanud ja mõnel juhtumisel ka raha ära raiskanud, tulewad nad amallifeks. Siis wõdetakse uued, aga et wõtdjad needfamad on, kes efmefedfi ametifse kufufid, siis mõib mõelda, et ega uute walimifefgi palju rohlem ettewaatust ei ole tarwitatud.

Wiga feifab siin jelles, et need, kes on wõlitalud inimesi ametifse wõtma, ife dieti ettefufjutada ei ostarf, mis teatud amet inimeselt nõuab, wõi ei ostarf kofafoomija teadmisi järele kaffuda, wõi jälle kufufatfe inimese fugalufe, fõprufe wõi muude fidemete pärast teenifufefse.

Alendäärane ulf ifeneffe fife ajab ka inimesi kord wõlitalud elufufet wafetama ja siis üheft kofast teife jootates ei õpita ühegi tööd korralikult tegema. See on suur wiga.

Ei ole täpifekafuf.

Inglistmaal on koofolefute programmis ära määratud, mis minutil iga küsimus arufufele tuleb ja millal ta peab lõppenud olema. Sellest on näha, et inimestel on oma ja teiste aeg kallis ja hinnatafse iga minutit.

Meil tullaife poole tunni ja veel pikema aja järele pärast määratud aega kofku. Üheft peawad wõtama igawefefga. Ja kui siis asjade arutamane algab, püütakse wõimalikult pikalt feletada, nii et ei jaa aru, kus oleb, kas kõne koofolefut wõi asjaajamisel.

Niifugufele ajaratfkamifefse tuleks wõimalaks ometi lõpp teha.

Täpifekafufe puudufest oleks põhjuft weel paljudel aladel kõnelelda.

Jutuleftumine mulifal.

Pealinna elanik, kellel kindel töö, teab juba, mitme minuti jooksul ta kuhugile jõuab kui ta kodunt tööle wõi mujale läheb. Tema on oma mineku aja dieti rehffendanud, aga feal tuleb tal teel mõniford kõifugu inimes-tega tegemift. Üks küfib teed, teine afutus-kofhti ja kolmas koguni peatab ja küfib: „Koh, mis uudift on?“ Siis peaks teine temale kõif maailmaasjad ära feletama, Genua wõi mõneft teifeft konmerentifst alates ja kodumaa karkulite wäljameega lõpetades.

Muidugi on inimesi, kellel aega on tee peal juttu ajada. Kuuldawasti on aga meie miniftridifd niifuguftega fimbus, kes mulifja peal külge lõuwad ja uudifeid teada tahawad, mida nad kolme Cesti margas cest ajalehest wõifsid lugeda.

Tuleb ära wõõrutada niifugune wäike linna mood. Pealinn tahab kiirelt elada ja temal on minutid kallid. Muidu peab tund aega warem teele minema, et aega oleks juttu ajada.

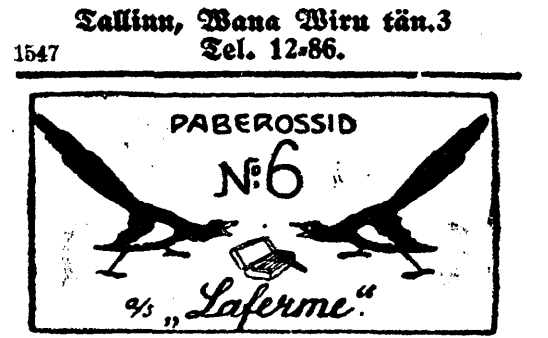
Kõagitud wead on niifugufed, mis praegu meele tufid. Neid on palju rohlem.

Jidam.

Rahale jõudnud uus saadeus
häib I. forti Soome

troška gumme
rõngastes.

Emil Kumenius
Tallinn, Wana Wiru tän.3
Tel. 12-86.

Lutifer.

Jean de la Hève'i romaan.

Üks nendest koobastest on siigaw, peasegu perpendicularaarne auk... Ma ei olnud nii ettewaatamata, et sinna auku olefin roinunud...

Wiimaks panin tähele, et koobaste seinad on kergesti pudenenud. Tolmu, mida seinad füljefst hõõruftin, panin natuke keele peale. Sel tolmul on juft sama mait, mis raualgil...

See on kõif, mida tean, lõpetas Rupert aruande.

Glo von Warted wärfes ja tema farimid hallid filmad järeftid rõõmuft:

— Diana, ütles ta, feal fees haffame elama. Walmistat luugid, millega minafufufufifefst õõnfufefst juurde iimargufse ruumi wiitwa augu kinni panen. Selle efmefse wõlwi, mille peal praegu afume, lafen õhtu, et wefi ifegi mõdna ajal kogu kalfu ära warjaks... Minul on iifis idee! iifis idee!...

Ta feifis püüsti ja näis suurenenwat. Ta firutas rufika idapooles, Euroopa poole, ifi-miififefritud ilma poole, kes neid, teda, tema näift ja tema lapfi oli neednud ja äratõuga-nud oma riipeft, ja ta fajatats:

— Ennetus teile, inimesed!

Terwe päewa töötasid nad selle kallal, et oma warandufst alla iimmarginufe faali lasta.

— Oofcan on wõrdlemifi rahulif weel fumi une fuuni, ütles Glo; meil on aega fumi pööripäewa fuure meetõufuni...

Need äraneeftud inimesed ei kaotanud mi-nutifki. Nad pidafid wafet ainult niipalju, kui fõõmifeks ja magamifeks tingimata tar-wis oli.

Wäike Norbert oli fawal ja ofaw ühtlafi. Ta ufus nagu delfiin ja libifes kalfude wa-hele nagu angerjas. Terwe päewa püüdis ta kalfu, farpelajaid ja limufid. Wafel tuli ifa kaffa, et forjata teatamafid meritaimi, mis jõõgifs kõlbawad. Wafel peitis end Ru-pert kalfude wafele, warustatuna pifa nahf-rihmaga, mille otfa oli tinapomm kinnita-tud. Selle rihmaga tappis ta mitmeifugu-uid linde, kes tulid mõdna ajal puitufaid naffima meretaimede fefelt.

Zuhtus wafel, et faarte päriselanikud fõudfid oma lootfifekes Dõnfa Kalfu ümber, nagu äraneeftud oma redu nimetafid. Siis peitfid endid Norbert, Rupert ja Glo kalfu-pragufes ja wafifid fadefufega neid mu-retuid inimesi.

Wartedid, kes kõif kalfu püüdsid, jafhti pidafid ja muud falki forjafid kalful mõdna ajal, nägid oma nue elu 17. päewal ligine-wat paati, milles ifufid ainult kaks meeft. Mehed olid paljad, tõmmu nahaga, laifwate õliste juustega. Nad olid warustatud wäs-tardega.

Glo ütles ruttu midagi wäifefle Nor-berfife. Glo, Diana ja Rupert peitfid end ära, kuna noorem wend ühes Grifhliga, ol-les mõlemad paljad, läffid Dõnfa Kalfu fiefepääfu augu juure, kus nad walju hää-lega huluma ja nutma haffafid...

Need pidid olema õnnetud merehädali-fed, keda lained sinna kalfule olid wifka-nud!...

Mõlemad päriselanikud imetafid enne, jaid siis uudifimulifekes, ja wiimaks haf-fas neil lastest hale. Nad fõudfid kalfu juure, tõmbafid lootfiku kalfule, tulid wälja ja jooftid meeltheitwate laste juure...

Kuid feal tungiti neile affi redust kallale. Nad paifati maha, feoti kinni ja wiidi ära. Paat tõmmati ühte kalfufoppi, pandi kime täis ja kaeti merirohtudega kinni, nii et teda tarwidufe korral kergefti wõidi wälja tuua.

— Teda läheb tarwis, enne kui ta ära mädaneb, ütles Glo.

Mõlemad wangiid tehti orjadeks, jefst orje oli Wartedidele tarwis etteufdetud ja kawat-fetud töõde läbiwiimifeks.

Kui Dõnfa Kalfu fifeimifed forralduftööd olid juba nii kaugele edenenu, nagu seda Warted tahtis, kui teine auk, see, mis wiis efmefest minnataolifefst õõnfufest teife õõn-fufse — iimmarginufe faali —, oli warusta-tud kolme, hermeetilifelt kinnifaima luugiga, (illemine luuf oli täiesti kinni ja niifästi iimbritfema kalfu järele mafeferitud, et teda nahagi ei olnud); kui wiimaks minnangund, mis täpifekafelt puuritud ja mõõdetud, püs-firohuga olid täibetud, pani parum tule

paela külge, mis kõif minnaukse ühendae. Järgnes rida plahwatufi ja wäifefid mullae-ne; fadef alla kinnififide wõhma. Ehk küll

mõdna aeg oli, tuli fuur laene ja ufutus üle kalfu, üheft oftoft teife, jefst kalfu ülemine ofa, mis lameda, weelt wälja ulatama pinna moodustas, oli õhtu lennamis... Kofe lae-ne wafel jai paljaks see kofst kalfust, kus afus fivimuluf. Luufi wõis siis kergefti wõtada, ilma et tilkagi weft auku oleks falfunud. Kui meri oli wafime, jai see kofst fuimaks miifmekes tunnifeks, ja siis wõis lahti jätta kõif kolm luufi, et fife ja wälja fäia, et grotte tuulutada ja wärsket õhtu fife lasta. Kuid mere tõufu ajal kattis wefi kalfu täielikult; iel kofal wõis siis ainult teerlewat wafku näha.

Läffid mõõda tund, aastad.

Dõnfa Kalfus töötasid äraneeftud ja or-jad, kelle arwu oli suurendatud, läie hooga. Glo on Warted mõles wälja uufi plaane, tegi kaffeid, ehitas.

Nagu õeldud, haffas ühel Bermuuda faarel merehädaline inglane Somers koloni-feerima. Temale järgnesid teifed inglased, kes ka kolonifeerifid.

Paru Glo furi Dõnfas Kalfus oma 106. eluaasta lõpul. Tema pärijaks jai Ru-pert. Natuke aega enne Diana ja Glo jur-ma astus Norbert Grifhliga abielufse ja jelleft abielufst fündis kolm poega. Wanema poja nimeks pandi ka Glo, Glo II von Warted.

Dõnfas Kalfus oli groti, mida loomi järele wett täis ja weelt tühfaks wõis lasta, ja mis merega ühendufes jefsis faanali fadu, mida kinni wõis panna ja awada.

Norbert oli ka see, kes efmefse tuufefap-paraadi ehitas. Tema poeg Glo mõkles wäl-ja efmefse weelufse paadi. Wõeti wangi inglafi-meefamifuid ja pandi tööle, jefst ära-neeftud tarwitafid nende töõd.

Merealune mägi fawati, puuriti, murti läbi: Wartedid leidfid fealt lõpmata hul-gad rana protogyn'i ja fefuoforid'i, mille ühendus annab magneet-fiwi ja kõrgemat jorti randa.

Üks Glo von Warted — Glo IV — oli lugemud üheft raamatufst, mis ühe põhjalas-tud laewa pealt oli warustatud, et on wõi-malik elektriit faada, metalftraate merde kas-tes mitmeifugufele fiiigawufefse ja neid teatamafse fõmbiniffoomide järele ühendades. See Glo IV faammas mereft elektriit fuufdi, mis andis jõudu ja walgufi.

Kulufid aastad, milleft jai iifis aastafada, kaks aastafada.

Uufi aasta, kus fir Ernest Bernd nimeta-ti Briti kuberneriks Bermuuda faartele.

Samuti nagu tema eelfäijadfi, ei teadnud ka fir Bernd, milleft tulid noorte meeste ja wafel koguni noorte tüdruku fadumifed wafete hulgaft, kes kubeneri wõimfonnas afufid.

Nagu tema eelfäijadfi, ei fuutnud ka fir Bernd ules leida põhjuft, miks telegraafi ja raadiotelegraafi aparaadid Bermuuda faar-tel wafel ei töötanud.

Nagu tema eelfäijadfi, ei fuutnud ka fir Bernd kindlaks teha, kuf tulid need walgud, mis teatamafel öõdel lõunafst põhja üle tae-wa küfid, ühelt waatelaare fefwalt teife.

Nii oli Dõnfas Kalfus juba 314 aastat elatud, ja bermundlased ei teadnud jelleft mi-dagi.

Seal tuli päem, mida friftlifit ilma ta-lendrites tähendatafse 17. maina. Selle päe-wa 16 tunni 12 minuti 8 fekundit Pariifit fironomeetrite järele, f. t. 4 tundi 12 minutit 8 fekundit Bermuuda aja järele, ehk lihtfak natuke üle fella 4 hommikul, — fündis mi-dagi.

Sel ööl, nagu iga öö, walwas Dõnfas Kalfus „finlamiftoas“ iifis naine von War-ted, äraneeftud von Wartedide järeftulija, Grifhl VII, Sefwalgrodi lofji Glo XIII fugalane.

See „finlamiftoas“ oli iimarginu fof-bas, mis iife maaalufe mää toonits afus ja umbes jada meetrit Dõnfaft Kalfust kauge-l oli. Selles toas regiftriferifid efmimata ad-paraadid wõhemadfi hääled ja mürinad, mis fündifid meres ja mere peal tuhandate filo-meetrite kaugeft, sinna tuppa jõudfid kõif teated õhu-merealufe traadita telegraafi fadu. Sealt läffid wälja kõif teadaanded, kor-raldufed ja kalfud, mida Dõnfa Kalfu War-tedite wanem, Rupert VI, wälja faatis.

Sel ööl walwas finlamiftoas iifis Gri-ihl — jefst Dõnfa Kalfu falariaigis olid War-ted-naifstel famad õigufed ja kofufed, mis Warted-meestefgi. Need kofufed olid aga fookfõlas iga iife fefalifte ja waimlifte wõimiftega.

Järgneb.

Homuli rentnifude küsimus lepitult lahendatud.
Cesti-Soome laubaleping Soome riigikogus kinnitatud.
Warsawi lepingu ratifitseerimine Soome riigikogus edasi lüüatud.
Wälisministeeriumi määratud Wene esikajale Tallinnas.
Riigikogu liikmeid kutsutakse Seedumaale külasse.
**Genuas Tšistiherin Wene wastu Schanzerile ära annud; Inglismaa Wene-
 maale laenu andmise wastu.**
Saksamaa lillastele määratirja annud heastegemise-küsimuse asjus.
Jaanias nõu atje lepitult Saksamaa suhtes.

Päewauudised.

Riigivanema külastus Soome.

Kuuldavasti jõidab riigivanem Soome külasõidule järelevalv „Lembitil“.

Riigivanemaga jõidab kaasa ka välisminister. Peale selle jõidab kaasa ka ratsa-
 wäe inspektor Burghömden.

Homuli rentnifude küsimus lepitult lahendatud.

Cesti soost rentnifude väljatõstmine nende kohtadelt Somulis, Lätimaal, Lätimõimude poolt, hoidis viimajal ajal meie jelskonna ärewil. Mitmekordsete samumade peale vaatamata, mis Cesti jaadit Riias Lätimõimude ees jelles asjas tegi, ei jaadud sealtpoolt ifkagi mitte kindlat rahuldavat wastust. Sel ajal, kui kehtimõimud kinnitasid, et väljatõstmist ette ei võeta, toimetasid jeda väljatõstmist kohapealset Lätimõimut.

Selguseta olukorra tõttu tuli ifegi arutusele küsimus, kas Riigikogu liikete külasõidule Lätimõimudele kogule kawatsetud juuruses ette võtta.

Eila Tallinna jõidunud teadete järele rahuldavalt Cesti küsimus kindlasti lepitult.

Täna kell 4 p. l. jõidab Riigikogu liikmed Tallinnast välja.

Riigikogu liikmeid kutsutakse Seedumaale külasse.

Riigikogu juhatuse nime peale on Seedust kutse tulnud, milles Riigikogu liikmeid palutakse Seedusse külasse, kus 15. mail j. a. Seedu seimi aastapäewa pidulikul pühitsetakse.

Riigikogu liikmete sõit Seedusse on otsestamatat. Nagu kuulame, oleks wast ehk mõimalik, et wäiksem osa Riia sõidust osawõtjatest Riigikogu liikmetest, wast kuni 5 ifikut, Riias edasi Seedumaale jõidavad.

Wene lahed ei jõna Cestisje laewikisel määrat wagunid laata.

Kuna iga päewaga transiitkauba juure-
 wool Tallinnasse juureneb, wene lahed aga küllalt kiiresti tühje wagunid tagasi ei laada, mahutatakse kaupad Tallinnas aitas-
 se ja platidele. Et transiit-kaubawedu enam-
 wähem korraldust liimiks, ejines kohalik Wene kaubandusline jaatkond oma walitju-
 sele ettepanekuga, et õõ-päewa jookjul Tal-
 linna 24 platvormi ja 383 kaubawagunit Wene maalt jaadetakse. Seni tuleb aga We-
 nemalt õõ-päewa jookjul Tallinna kehtimõimelt 47 Wene wagunit ja 46 Cesti wagunit. Riiaid on kohalik Wene jaatkond ümesti oma walitju-
 se tähelepanu selle asjaolu peale juh-
 tinud ja wiimane on lubanud, kiift abinõu-
 jid tarwitusele võtta, et tühjade wagunit Cestisje tagasiatmine kiirelt liimiks.

Suuremal hulgal transiitkauba to- hale jõidunud.

Cesti tarwitajate kehtimõimude tellimise peale on jadamasse jõidunud suurem jaade-
 tus transiitkauba: toomasjahu, helwee-
 siat ja Belgiaft, kaaliõõla Saksamaalt ja
 superfosfaati Rootsi. Takistusi rutuliseks
 wäljaladimiseks teeb laewade rohtus Tal-
 linna jadamasse. Et jeda siiski rutem toime-
 tada, wõetakse wäljaladimine ette laupäe-
 wa õhtupoolikul, kui teised laewad oma töö
 lõpetawad. Wõetis laaditakse offfohe lae-
 malt wagunitesse ja jaadetakse wiibimata
 tellijatele kätte. Põluntõhed, kes ühijustest
 põlurammi tellinud, peakid kohtade peal
 wagunit pärelejõidmise üle teateid nõuta-
 ma, et nad wõeti ajawõitmata kätte jaakfid.

Kunstidekate hinnad olla mõned prot-
 sendid odawamad, kui siigifil.

Tallinnasse aadresseritud kartulite lae- dimine seisma pandud.

Kuna wagunitest kartulite tühjendamise
 ja laewale laadimine liiga pikalajast läh-
 e, mille tagajärjel Tallinnasse juba ligi 500

wagunit kartulitega on kogunud ja Tallinna
 raudtee sõlme ummistada ahwardawad ning
 rongide manõõwerdamises suuri raske-
 tawad, siis on raudteedele korraldus teh-
 tud 11. mail alates Tallinnasse aadresserit-
 tawaid kartulid mitte wagunitesse laadida,
 waid nad aitasid mahutada ja alles siis
 edasi laata, kui Tallinna jadamasse kartulite
 laewale laadimine kiiremini läh-
 e. Baltis-
 tisse aadresseritud kartulid tulewad aga kiire-
 korras edasi laata.

Põlewõimi lademed Helmes.

Kundas „Post.“ teatatkse, on iiks Helme
 walla peremee oma maa seest muistjaspun-
 ni kinni leidnud, mis põleb. Helmes olewat
 jeda kinni rohkesti ja ta kiift olewat jalga
 kuumme paks.

Petserimaa waldade jaotamiseks tegelikkude sammude astumine.

Eila jõidid sieministeeriumi ülesandel
 Petserisse ministeeriumi isekraliste kasku-
 de täitja ametnik Sommer ning rewireeri-
 mise ja jõjakajunde hindamise peakommissio-
 ni sekretäär Rink, et kohapeal Petseri maa-
 konnawalitju poolt ehitatud waldade jaotuse
 kawa läbiwaadata. Leitakse waldade jaotus
 jelle kawa järele otstarbekohane olewat, siis
 hakkawad nimetatud ametnikud jõjamini-
 teeriumi näpunäitel jeda kawa teostama.

Komm.-terror. Linthorsti Wene maale wälja- wahetamise sõnnu täienduseks.

Meie lehes hiljuti ilmunud teate täiendu-
 jeks komm.-terroristi Linthorsti Wene maale
 wäljaandmise küsimuse kohta olgu juure li-
 tud, et Linthorst oma soowist Wene maale
 mitte wäljawahetatud jaada, teatas enne
 wäljakõhtu otust.

Enamlaste laewastil.

Neil päewil teatasid Wene mõimud, et
 lähemal ajal Soome lahes punane jõjalae-
 wastik oma manõõwrid algab, aga kange-
 maale Tallinna meridiaani ei jõida.

Sel puhul toob Riia leht „Riis. Kurjer“
 punase laewastiku kohta Baltimere arwis-
 tiku. Üleüldse olla jelles laewastikus 18
 lippu. Riide järele olla nad järgmised: 4
 dreadnoughti, 6 riisilejat, 6 „Roowifu“ tüüpi
 laewa ja 2 traalerit; peale selle olla ka wee-
 aluseid paate. Parandamata olla ainult
 „Dleg“. Laewade juhatajaks olla Saksia oh-
 witserid. Jga wiie madruke üle olla iiks
 Saksia järelewaataja.

Enamlaste lehed liikkawad teate Saksia
 ohwitseride ja järelewaatajatest juure äge-
 dusega tagasi.

Laewastiku juuruse asjas ei ole neil
 aga midagi diendada.

Miljufowi arwamin? Genuast.

Endine kadettide juht Miljufow, jeda
 hiljuti Berliinis monarhistide poolt ära ta-
 heti tappa, õelnud Genua kohta järgmist:

„Kui Genua konnerents õnnestab, siis
 on jee Inglismaa, Saksamaa ja enamlaste
 huwide ajutine ühtelangemine ja tähendab,
 et Euroopas tajakal fadunud on. Rähets
 aga Genua konnerents nurja, siis kergendaks
 jee mõimalust „tulewastel demokraatlisel We-
 nemaal wälispoliitikat ajada.“

Miljufow mõistab Inglismaa järeland-
 liku poliitika terawalt hukka ja hoiab Ameri-
 ka poole.

„Ameerika poliitika Wene maa wastu on
 aus, Inglije poliitika — täis tagamõtteid.
 Ameerika poliitika on mõistlik-egoistlik, kau-
 gelse nägem ja demokraatlik. Inglije poli-
 tika on kitsas-egoistlik ja oportunistlik. Ge-
 nuu on Inglije poliitika taga bukkis.“

Jaanias nõutakse lepitult Saksamaa suhtes.

Jaanias juurema poliitilise erakonna,
 n. n. katoliiklaste rahwaerakonna nõukogu,
 on EM. teatel wastu võtnud resolutsiooni,
 milles toonitatakse, et tõine rahw mõimata
 on, kui Saksamaale wastu ei tulda ja te-
 male laenu ei anta.

Saksamaa peab kohustustest kinni.

EM. Berliin, 10. mail. Saksia walit-
 sus teatas heastegemiskomisjonile, et 15.
 mailis kohustatud summa 50 miljoni kuld-
 marga juuruses täipealst ära maksetakse.

Siin nälg, seal lõbu.

Näib suurt waewa tarwis olewat, et
 Moskwa „nõukogude kodanlaste“ taskust
 wälja meelitada paar määrdunud raha-rä-
 balat nälgijadale heaks. Etse imelugu-
 jid kirjutanud Riia lehtede kirjasaatjad
 Moskwas hiljuti ärapeetud „heategewaste“
 pidustustest, millede jissetulek oli määratud
 nälgijadaleste abiandmiseks. Stangastest,
 milledega piduajalid (end. „mõisnikkude
 klubi“) olid ehitud, oleks mõinud hulga-
 le nälgijadaleste järke ja riideid õmmelda.
 Rahaga, mille cest oli kiipetatud tortide ja
 maiustuste magesid, oleks mõinud tühande-
 tele leiba osta.

Enam kui kõik muu aga paneb imesta-
 ma pidul lõbutsejate hingelid toorn. Pi-
 dal oli ühtlasi ka nälja-koleduste näitus,
 kus muu seas olid wälja pandud üleswõetud
 nälja juurute korjuse wirnadeist ja purgid
 inimese-lihaga. Witne-aastane wileitus ja
 jellele järgnenud äfline mõimalus maius-
 tada ja muusika saatel tantjida on inimesed
 nii „kõwaks“ teinud, et inimese-liha purfide
 ümber kõige juurema mõnuga wõidi tantji-
 da moodisid tantjusid. See toorn on, wõib
 olla, weel kohutawam, kui kõik muu, mis
 praegu Wene maal liimib.

Metjaametnikud olgu ajunikkudele wasutulelikumad.

Kuna rahwa seas ja ajunikkude kongres-
 side metjaametnikkude teguwõitji üle palju
 murinat on kuulda, on metjade peawalitju-
 metjaametnikke ringkirjalikelt meele tuletat-
 nud, et rahwa jeaduslikud ja digustatud
 nõudmised peawad rahuldatud jaama.

Palju jüidistusi tuleb muudugi selle ar-
 wele panna, et inimesed metjaametnikke digu-
 te ja kohustustega tuttawad ei ole; jannuti
 puudub paljudel arusaamine riiklike metja-
 majapidamise põhijoonest. Kui metjailem
 junnitud on, kellegi palwet ehk nõudmist ta-
 gagi liikkama, siis peawad jelle põhjused ala-
 ti etteotomada.

Ehtisametnikkude andmise juures ei tohi
 mõõduandew olla iiksi puude norm, waid ka
 maks. Ajunikkudele tuleb metjamaterjaali
 anda mõimalikult nende fruntide lähedalt.

Et inimestel palju fordi ei tuleks metja-
 materjaali jarel kätä, tuleb awalikult teata-
 da, millal wäljaandmine nimelt on.

Kendimaa peal olewa metjamüümisega
 tuleb tagasihoidlik olla ja müümisega puhul
 rentnifude ostuuesdigus jätta. Metjades,
 kus loomade karjatamine mõnejuugustel põs-
 justel lubamata on, ei tohi ka metjaametnik-
 kude loomad kätä, nagu jeda mõnel pool
 juhtunud on. Ühtlasi tuleb peawalitju-
 ametnikkudele meele, et igajuugustele wäär-
 nähtustele waljud karistused järgnewad.

—ooo—

Tallinna sõnumid.

Tiisikuse haigete ambulatooriumi ajutamine.

Tallinna linna terwishoiu osakond awab
 15. mail tänawu S. Tartu m. 24 tiisikuse-
 haigete ambulatooriumi ja nõuand-
 ambulatooriumis antakse tiisikusehaigetele
 maksuta arstiabi fella 11—1.

Tahawad oma kaotust tühjaks tunnistada.

Teatavasti jaid Tallinna trükitööliste
 ühingu koosolekul 10. mail kommunistid
 täielikult liia. Tulewale kongressie ei wa-
 litud ühtegi kommunisti ega nende poole-
 hoidjat ja toetusummade määramine Tal-
 linna kommunistide lehtedele tuffus läbi.
 See kaotus ei ole trükitööliste ühingu juha-
 tujele, kus kommunistid mõimul, rabu an-
 nud. Nad on kongressi protokollil pünduliku
 leidnud olewat ja on õtustanud 19. mail
 kell 7 õhtul „Wahwajasse“ erakorralist pea-
 koosolekut koku kutjuda, kus päewakorras on
 trükitööliste kongressi jaaditute walimise
 tühjastunnistamine ja uute jaaditute wa-
 limine. Koosoleku aeg on jarnane walitud,
 et komm.-trükitööliste koosolekul enamist
 mõimaldada. Kommunistide fants on, na-
 gu teada, wabariigi jõidawõ trükitoda, kus
 õhtul tööd ei ole. Teistes trükitodades, kus
 ajalehti trükitakse, peab hull tööliji õhtul ja
 õõel töötama ja ei saa koosolekule minna.
 Doobetawasti õnnestab kommunistidel 19.
 mail niijama hästi ja täielikult kui 10.
 mailgi.

„Refurdia“

näidatakse praegu kinolüeswõtteid inwalli-
 dide päewa rongikäigust ja pidustustest Tal-

Riigikogu.

Eila kehtpäewal ärapeetud koosolek awati
 kell 12.45. Juhatab R. Wirma. Päe-
 wakorras 6 jeaduse eelnõu 2. ja 3. lugemisel.
 Peale jelle täiendawad walimised kommis-
 jonidesse.

Riigi statistika kehtbiroo põhimääruse
 arutamisel tähendab P. A. Wadre (j.-d.), et
 ettepanud eelnõu järele kehtbiroo ühele
 ministeeriumile ei alluks. Waidab, et jar-
 nane olukord soowitaw ei ole ja paneb ette
 põhimääruse § 1 tagasi liitata.

RM. Martna (j.-d.) heidab ette, et sta-
 tistika kehtbiroo jiiamaale oma otsekoheste
 ülesannete juure pole ajunud. Arwab, et
 kehtbiroo peaks alluma töö - hoolekande-
 ministeeriumile.

Riigisek. Terras tähendab, et ei ole
 soowitaw statistika kehtajutust ühegi minis-
 teeriumiga jiduda. Büroo tegewuse normee-
 rimiseks on tarwilik põhimäärus wastu
 võtta.

A. Kere mi (rahwaer.) ettepanekul an-
 taks jeadus komisjoni tagagi. Samuti an-
 taks komisjoni tagagi maaieadus § 1 täien-
 damise ja § 4 muutmise jeadus.

2. lugemisel wõetakse wastu jeadus Cesti
 liitumise kohta üleilulise postiliidu Mad-
 riidi konwenttsiooniga ja jeadus rahwuswahe-
 lise oopiumi konwenttsiooni kinnitamise
 kohta.

3. lugemisel wõeti wastu jeadus karista-
 mise korra kohta töökaitse jeaduste rikkumise
 puhul.

Järgmine Riigikogu koosolek peetakse
 ära 26. ifp. kell 10 hommikul.

linnas. Enne jeda näidati teekonda Saab-
 jalust Saaremaale. Raatabes on need „Es-
 toonia“ filmi pilbid hmitawamad, kui pal-
 jud tühijed üleswõetud wäljamaa wäikestest
 päewajundmustest wõi hmitujeta maastik-
 kudest. Draama „Monaco õnnelik“ ei ole
 aga mitte juft õnnelikult walitud. Siind-
 mustif on liiga keeruline ja jegane.

„Arxi“ lünnistatus.

Pühapäewal 7. ifp. awati Kadrioru kōs-
 tis kunstinäitus „Arxi“, kus onra töõdega 21
 ifikut ejinemud. Waewalt saab aga jeda näi-
 tut lugeda kunstinäituseks jelle jō-
 na tõijemas mõttes, kuna näituse üldine
 kunstiline tajapind madal, ootamatalt madal
 on. Sellepärast oleks ka asjata lähemalt iga
 wäljapanija töõde juures ühtikult peatada
 ja jeeaga siin ainult mõni jōna näituse üldi-
 seist kogumusest.

Suurem osa wäljapanijatest on wenela-
 sed, kellest enamis tuntuud eelniste „Arxi“
 näituse järele. Nendest näitawad end Kai-
 aorodow, Jegorow, Kulow ja Peters „po-
 pulariete“ Wene kolmanda järgu kunstnik-
 kude Shufowskij, Perepjotichikowi ja Co.
 jōnetute epigoonidena, kuna nende tehniliselt
 nõrkades töõdes õtjid asjata midagi omapä-
 rast, midagi wäärustlikku. Teised, nagu
 Reidler, Kurjell, Scheremetjew, Sinard ja
 hujur Rojenthal ei küüni kangeemale halwa-
 maitsetusest dilettantismist.

Cestlastest on näitusel ejinemud R. Wee-
 ber, V. Wademan, P. Linow ja A. Pult, kel-
 le töõd näituse üldijele tajapinnale wasta-
 wad. M. W.

Linna jalgpalli platfi

Graniidi tänawal ei jõna linn tänawu for-
 da jeadu, nagu jeda jalgpalliliidule on tea-
 dustatud. Sel puhul kawatseb iiks Tallinna
 jalgpalli harrastawatest jeltijdest liidule et-
 tepanekuga ejineda oma (jelti) kulul platfi
 korda jeadu ja jeda nii kawa oma platfi-
 pidada, kuni platfi fordaieadmise kulud jelti-
 ile tajatud on, jaeljuures oleks liidul ees-
 digus platfi tarwitamiseks ülemaaliste ja
 rahwuswaheliste wõitluste korraldamise
 puhul. Wõrdajeadmise kulud jaaks tajatud
 maksima, mis teatawa protjendina igt
 platfi peal ärapeetud wõitluste tulust maha
 arwataks. —efi—

Raudtee lähedusest dunnamiiti leitud.

7. mail j. a. leiti Tartu ja Kärkna jaa-
 made wahel 425 kilomeetri peal, ajalehtede
 jisse pakitud 1½ pulka dunnamiiti, 20 meet-
 rit jüitenõõri ja Saksia piisi padrunid. Raff
 oli raudtee ääre, kumie õste alla ärapeide-
 tud. Siitendõr oli kapes tiikis, milledest
 ühele waskne jüitekapjel otja oli pandud.
 Zeitud asjad anti Tartu kriminaalpolitiei
 korralduse, kes asja kohta juureklust toi-
 metab.

Joobnud ferjaja.

Protokoll tehti Fromhold Leppo peale,
 kes joobnud oleks Suure Tartu maanteel
 ferjas. M. i.

—ooo—

Helsingi „Kansallis Nuoro“ tälastäit.

Eila tulla kahe ajal p. l. jõudis Helsingi segafoor „Kansallis-Nuoro“, umbes 80-liikmelises koosseisus oma juhatajate hrade Maasalo ja Rynni sega eesotsas aurit „Biola“ Tallinna, et siin oja võtta „Estonia“ muusikaosakonna 10. aastapäeva pidustamist.

Soomelaulajad, feda eilane värske tuul merel dige tugewasti oli raputanud, olid sadamas vastu võtnud E. M. D. segafoor hra Toppmaniga eesotsas ja R. Leinuse lastefoor. E. M. D. terwitas armsaid kuulajasi laewa fildumisel lauluga. Maaletoleku profeduur läks sõrdlemisi tiirelt ja fergelt, sest röömustawal kombel loobusid meie tolliametnikud sel puhul käipakkide läbiwaatamisest. Sadamast sõidutati joomlaled autodel nende jaoks pakutud eraforteritesse, millede arw sel korral tarwidusest koguni üle ulatas. Peale liihise puhkuse käidi linna waatamas.

Ohtul oli Jaani kirikus Helsingi foori poolt waimulik kontjert, mis Tallinna publikumi poolt elawat olemist leidis.

Täna ohtul laulawad joomlased „Estonia“ kontjertsaalis. Eeskawas on muu seas mitu helitööd juhatajalt hra Maasalolt, mille peale maksab isearanis tähelepanu juhtida. Hra Maasalo on Soome nooremate heliloojate hulgas üks silmapaistvamatest, millest keegi tunnustab, et ta riigistipendiaadina wõis muusikaastuandiumi otstarbel faks aastat wäljamaal wiibida.

Laupäewa ohtul on „Estonias“ pidusööd, millest oja wõtmawad mõlemad foorid ja kintjutud wõdrad.

Ragu teiste Soome fooride, nii ei ole ka Kansallis-Nuoro praegune külastäit siindumus, mis ainult meie muusikafõralisi ringkondi tohtis huwitada. Niisugused külastäitugud Soomest meile ja meilt Soome, on üks mõjuwamatest abinõudest jilla ehitamiseks kahe rahwa wahel, kes tõulifelt ühte kuuluwad ja ainult ajalooliste tingimuste mõjul summitud on olnud pikemat aega kumbki oma iseluu elama. Selle ühtekuuluvuse tunnet siwewadada aitab kõige enam kultuuriliste warade wahetamine ja laenamine ja sel alal on ka mõlema rahwa muusikameestel ja muusikafõrpradel tähtjas ülesanne täita. Sellepärast, weel kord: tere tulemast, Soome lauljad!

Märtsufed.

Mis on a p o p h e o a? Leidfin selle sõna mingi kino wõi kabaree kulusufest; need kulusufused kufufewad ju walesti kirjutatud ehk tarwidatud wõdraakeufest sõnadest, — harilikult Lääne-Euroopa kultuurkeelte sõnadest, mis W e n e kirjutuswiisi kaudu enam-wähem kummaliselt eestistatud. Ragu õnnetu „apopheos“, nii leiawad end Cesti lehtede kulusufused külgedel moonutatult ka kinodes ja kabareedes efinewate artistide-wäljamaalaste nimed: kulusufused kirjendawad Dshet'i, dshen'i, dshen'i ja dshen'i, — niisama kui nad kirjendawad „madam Dübari-dejt“ ja „madam Kefamje-dejt“ ehk „Tirolski“ tantjudest. Siiski muutus tänu Tallinna kinodele tuntud Prantfufuse kirjani Paul Bourget wenemaigulifeks Pol Burjhe'ks; praegu Tallinnas wiibima tantfufitari W. Karalli wõdrusetenduste puhul on eestikeelne oja kulusufest tänapäwa kulusufustulpadel otse wõimatuult wäljendatud. Ent kõik see ei haawa kellegi silma ega kõrwa.

Keda peaks see haawama? Meie haritlastest on õige fuur oja saanud nii wenepäraste hariduse, et paljud neist ettekufjutadagi ei osta, et S h a f on algufeeles Jacques ja S h a n õigufepärast Jean. Meil kirjutawad isegi ülikooli haridufega mehed ja leffkooli direktorid kõige rahulikuma siidamega renaissance'i asemel rennaissjanc, kõneldes „pildistumistufudest“ ja nende tegewufest mõõdalainud aegul. Mida wõib siis nõnda leffmifelt kodanikult, kes mitte pole ülikoolis ega leffkooliski käinud? Ta üttele kõige ilmsiituma näoga „kritikwaar“ ja „kalidor“; üttele ballasti asemel parlast ja balansseerimise asemel parantseerima. — S h a f'i ja S h a n'i wastu pole tal vähemakti.

Seal juures harrastab harilik kodanik wõdraid sõnu. Tuleb meelde „sõugijaali“ perenaine, kes mingifugufe päranduse jagamise asjas leidis endale ülekohut tehtawat ja iga lõunafõogi kõrwale ferweeris oma külastele jutuufuse jellest ülekohut. Oma „porfjoni“ wälja makstes pidi sõnnuks saanud külastine (see oli wamal heal ajal, kui „sõugijaalides“ weel sõnnuks saada wõis!) wõimama kufumuse peale: kas jätta ülekohus ülekohutuks wõi selle peale otjufustawalt reageerida. Ühest küljest oli ülekohut all kannataja emand leplik inimene, kes iial polnud kofut käinud; teiselt poolt aga ei olnud ta jüski nii

Jaani kirikus toimepandud kontferdist kirjutas meie muusika-faastööline:

Kontfert Jaani kirikus,

mis Kansallis Nuoro poolt toime pandi, jättis wäga hea mulje. Oma eeskawa algufes oli foor paigutanud wanade heliloojate Palestrina, Paefello ja Lasfo tööd. On tõesti kahju, et neid helitöid, mis loodi sel ajal, kui kirik nii oma ehituse kui ka muusikalise kunsti kõrgemale tipule tõusis, ümbritsejades farnaje müstifilise mõjuga, mis wadab kõiki waatajaid ja kuulajaid, meie nii wäga wähe kuulda saame. Seda röömustawain oli neid kuulda wärwirikka häälttega hästi distsiplineeritud Kansallis Nuoro'lt. Koori paindumust, ühtekuulavust, sõnade selget täpifepalset wäljaraakimist ja puhast intonatsiooni tuleb panna muidugi efimejel joonel tema juhataja mag. Maasalo arwefe, kes jellel kontferdil ise ka orelifolistina efines. Kuulajaid ei olnud juft mitte kõige rohkem, kuid need olid kindlasti tõsijem ja foorile tänuulikum oja Tallinna muusika armastajatest.

Rahwamajandus.

Cesti wäljameo wõimalused Jaapanis ja Hiinas.

Cesti efitaja Kange-Jdas (Wladimirof) ja Siinas kirjutas 2.—11. septembrini Tallinnas arapeetawa näitufe asjus Tallinna Cesti põllumeeste felfile järgmisi:

„Minu armates peaks Kange-Jda (Jaapan ja Hiina) Cesti tööstufest huwitatud olema — kui tarwitaja. Põllufaadustele juhtes wõiks Kange-Jda fawapattufaks olla, sest siin on kõige odawam riisi, muna, liha- ja wiljaturg.

Soomes puupapp ja Soome paber, mis mõlemad weel „Rootsi“ nime all käiwad, on Hiinas ja Jaapanis juba laialt tarwitufel. Daani (Joft Hjatie) ja Rootsi laewafelfid on selle tõttu kumms jagedaid reijisi Baltimere ja Schanghai-Jokohama wahel ellu kufumud. Tagasi sõidawad need laewad Mandfchuuria wadega (oli ja õlikookide jaoks), ehk nad wõtmawad faupa Ameerikasse, enamasti Seatlesje, San-Franciskosse, We-

leplik, et oleks iga ülekohut andeks anda fuitnud. Nii kufus ta päewast päewa kufumuse wahel: kas alustada protfeks wõi mitte? „Sõugijaali“ igapäifed külastifed pidid päewast päewa kuulma feda kufumust ja selle peale wastama. Harilikult wastati ebamäärufelt, et mine tea... wõiks ju kufuda... Kuni kord keegi õlgu tehtades tähendas, et wõiks ju risteerida. See wõdraakeelne sõna lõpetas emandi kufufused; jofakalt hüüdis ta: „Mina feerin!“ ja näis kogu tuluufitu panewat felleffe ainsasse sõnna. Seft see oli wõdras ja kume sõna. Ja harilikult kodanikult on fuur kuldumus kõige wõdra ja tumeda poole. Ragu talle igapäifes elus „kalidor“ ja „müüfer“ armsamad on kofast ja uhmufit ning „bindfol“ ja „rukwant“ armsamad wahetallast ja tagafemast, nii tunduwad talle kõigil muil vähem argipäistelgi aladel wõdrad sõnad kufgelt armjamatena omadest. Ta üttele ühfefsti: „mina feerin!“ ja tunneb emajit felleffa tegewat midagi fuurt — kuigi ta ei tea, ehk ainult umbes aimab, mis see wõdras sõna dieti tähendab.

Juft „risteerima“ on üks neift õnnetuift wõi õnnelikufest sõnadest, mis leffpärane kodanik heameelega tarmitab, feeruures wastawalt oma temperamendile andes sõnale wäga mitmeufugufe tähendufe, — ainult mitte tema õiget tähendufit. Kni tistler wõi kingsepp tellimist wastu wõttes ja hinna-kufumust kaaludes pead wangutab ja kufidagi otufufele ei jõua ku palju kufida, ning lõpuks tähendab, hinna-määramine olewat wäga raske, sest tellimise täitmifega olemat nii palju „risteerimist“, siis mõtleb ta selle all, tellitud töö on nii feeruline, et ma palju pean pead mürdama ja mõtlema, enne kui ta walmis saan. Ja tal pole aimugi, et ta tooresmaterjali hinna kufumise wõi raha-wäärufuse langemise puhul sõna tõsifes mõttes risteerib — kahju kaada. Ragu „risteerima“ fuure oja kodanikufude fuus tähend. kõife muud, peale selle, mis ta tõepooleft peaks tähendama (nimelt milleftki loobuda walmis olles ehk ennaft hädafuhtu faates midagi julgenal), nii on rahwa fuus õige tähendufe kaotanud ka paljud teifed wõdrad sõnad: kui maamees linnameeste üle pahandab: mis nad treigufwad! siis mõtleb ta streikimise all „mäsamist“ ja mida meil kõif „poliitika“ all mõistetakse, feda ei jõua üldfe loetleada. Raskematest ja wõhem tuntuid wõdraift sõnuft kõnelemata.

W o l l i P i l l.

FERNET MARTINI & ROSSI

ne-Jdas praegu otjufufisi faubatariwajaid ei ole. Olets küll fena, kui Cesti puupapp, paber j. m. jaoks omale teed Jaapani, Siinasje j. m. oma pärisnime aga mitte „Rootsi“ nime all. Kaasa aidata wõiks muidugi Tallinna näitus, kus ei jaapanlased ega hiinlased ei saa puuduma.

Tarwis oleks näitust rek lameerida. Peaks jaatma ajakohased prospektid Inglis keeles Tokiosje, Jokohamasje, Kobesje, Schanghaije, Tientfuni, Pekingi, Garbini. Tähendatud asjas wõiks Tallinna Cesti näitus tublisti Cesti huwifele kaasa aidata.

Tallinna Cesti põllumeeste felfi näitufe talitus on näitufe kawad ingliskeelses tõlkes Kangele Jdasje juba wälja jaatnud.

Tented maafondadest.

Wirumaalt.

Rahwacafonna kõnekoosolek.

Pühapäewal, 7. mail i. a. kõneles Ratwere kufitööliste felfi jaalis Riigikogu liige hra M. Jürgenftein. Jüja ilma peale waatmata oli lugupeetud ajakirjaniku ja felfifonna tegelast kumms palju Rahwerelasi kuulama tulnud. Saal oli peaaegu rahmuf täis, kes fuure põnewufega hra Jürgenftein 1½ tunnitist kõnet jälgifid. Kõne ainek oli: „Cesti wälis ja fifeepoliitiline felfuford“. Kõnekoosoleku oli korraldanud Wirumaa rahwacafonna osakonna komitee, arafajutada tahtes meie praegust ilipõnewat wälispoliitilist felfuforda, Genua konwerentfi puhul jamuti ka fuurejoonelifi siindumist Cesti fifeimises elus, mis ühendufes W. Kingisjepe „katastroofiga“. Kõneleja algas oma kõne mõiste „poliitika“ felfitufega, feda defineerides kui riigi ehk riigi walitsemise kunsti. Siis läks tema üle meie ifeifisufuse poliitika jaawufuse arendamise juure, aramärkides arfamisaja tegelaste mõttekufufid ja Metfandri kooli ajutamist, mis meie rahwusliffe olemas olemise kufufeks minemifus oli. Niisamuti tähendas kõneleja ära ka need jamun-fammutufed asted, mis meil targa ja ta-ja wiimajel ajal — Jaapani jofast peale — teha on tulnud, et wälja jõuda meie ifeifisufufeni.

Kõne oli huwitaw, asjalik ja faafatistaw. Kõneleja näitas ära ka need fuurufide waftolud, mille tark arafajutamine meie ifeifisufuse olemas-olemise alus. Niisamuti peatas hra Jürgenftein ka Tartu rahulabi-rääkimiste juures ja jälle ifeliste kofufuamiste põhjal Cesi rahubelegatfiooni efimehe kadunud J. Postaga, meeleufetades feda, et meil ka wälispoliitikas fuurufide tahtmife wastu toimetada on tulnud, kusjuures niilid fuur- ehk liitriigid Genuas wenelastelt feda-fana piitawad fätte jaada, mis meie Tartus rahulepinguga jaime. Peale meie aktiufet wälispoliitikat Tartus rahutegemise puhul, järgnes arafotamise aeg ja fellele on järgnenud niilid wäga feeruline uus wälispoliitiline ajajarf, mis ka meid walwel humnib olema. Enamlased ei tarwita enam meid wahemeesteks, Lääne-Euroopa — wälisilma — wahel, nemad on ife otjekohesje ühendufesse asunud Euroopa fuurufidega. Lääne-Euroopal ei ole ka enam waja ifeärolist kaitfemalli idas enamufuse wastu, seft wiimane on langemas ja kaupleb ja tingib, kingib ja kaupleb Genuas, et lõpuks jüski liitriidide tingimistele, arwatawasti, wastu tulla.

Põllufõndamafinate ofimine põllumeeste hu gas wäga elaw.

Cesti tarwitajate felfufufufe poolt faadud efimene faadetus Deeringi mafinaid on kofit juba läbi müüdnud. Kuna originaal-mafinate mõõdalainud aasta hindadest ligi pool odawamad on, siis on põllumeeste poolt elaw fuur juft originaal-mafinaid osta. E. L. R. on ees me faadufufe tellimine, milleks ülesandmifi ühfufelt oodatakse.

Tähelepanemise wäärt on ka traktorite elaw ofimine, mille hind mõõdalainud aastata hinnast 100—120 tuhat marka odawam. Praegu mafinawad „Titan“ ja „Internatfionaal“ traktorid ühes fahfadega 360—400 tuhat marka.

E. L. R. loodab käesolewal aastal 40 fuuni 50 traktorit ära müüa.

Hõberaha Wenemaal

walmistatakse juba m. a. 1. septembrift faadif. Naha walmistatawat „Rig. Rundsch.“ teatel jamast metallifegust, mis feisrite ajalgi. Walmis olla praegu juba umbes wief miljoni rubla eest hõberaha; liikwele feda raha ei lastawat, waid fawatfetawat jellega kindlustada uut paberraha, mida lähemal ajal hakatawat trüffima. Sellega tekiks weel üks uus liif Wene paberraha juure.

Rahwuswaheline tööst-faub. näitus Prantfufumaal.

Tänapäewal 15.—30. juunini peetakse Prantfufumaal Bordeaux's rahwuswaheline tööstus-faubandufiline näitus ära. Näitufele wõetakse ülesandmifi kuni 25. maini i. a. wastu. Cesti töösturitele ja ärimeestele, kes näitufest fuuufwad oja wõtta, annab nõu ja juhatust ning wõtab ülesandmifi wastu: M. Martinfon, 10, Rue de Castiglione, Paris.

Saksa-Wene ntajanduslepingu kofhta tõi kõneleja aruamifi ette, et feda farta ei ole, vähemasti efialgu, seft mõlemad riigid on mahajurutud ja pealegi waritfif efimeft prantfufje jofdat Rheini kaldal iga minut tegemufeks walmis olles. Wiimajed päewad on Genuas meile niibästi häid kui paha illatufi toonud. Kumeenia riigifitaja ettepanek Wenemaa kofhta konwerentfil, et wiimane omi lääne piitrid munita ei toht, on tingimata ka meile eluline ja fafulif kufumust, kui tema ettepaneku mõttes lahenda, tud faab.

Kuid üles on ferfinud ka sõja kahjutaju kufumufed Prantfufumaal poolt ja ehk meil Wenemaa nende kofhta rahulepingu põhjal erikofufeppe on, ei ole jee kufumust weel mitte lõpufikult otjufatud, seft kolmas — asjast huwitatud riik — Prantfufumaa ifeäranis, ei ole felles asjas oma fanktfiooni meile weel annud.

Lõpuks kufus kõneleja üles meid feesime-je korralduje ja ühfimeelega meie feerulift wälispoliitikat toetama.

Sarjumaalt.

Sarju maafonnawalitfufe aruannet 1921, aasta kofhta

on maafonnawalitfufus maafonnandufogule kinnitamifeks otjufatud efitada. Tuluft oli maafonnal 1921. a. jookful 22.636.187 marka 78 penni. Selleft jummafst tuli fifele liitumata waranduste mefudena 7.579.012 mk. 97 p., tulumafumma 5.055 mk., ärimafudena 1.225.913 mk. 90 p. ja haridufiminifteeni abirahadena 11.150.973 mk. Tuluft on aasta jookful olnud 21.866.299 mk. 18 p., milleft iffi haridufe peale 11.096.382 mk. 18 penni ära on kufutatud. Saamata on maafonnawalitfufel mitmeufugufeid tuluft 3.267.495 marga juurufes.

Wiinalubade tarwitamine Sarju maafonnas.

Käesolewa aasta efimefe kolme kuu jookful on Sarju maafonnas wälja antud 22.616 wiinaluba. Kõige rohkem wiinalubafid on wälja annud Nõmme aleniwalitfufus, nimelt 1551 ja kõige vähem Raisfaare wallawalitfufus — 84 wiinaluba. Sama aja jookful on wiinalubade eest Tallinna renteifje maffetud 256.695 marka, misfugune jumma ka walda-de wahel juba ära on jaotatud, peale Raitfe walla, kes feni weel wiinalubade wäljaandmife kofhta aruannet efitanud ei ole.

Üldtool.

Üliõpilaste kongressist Leipzigis.

Edustuse koosolekul 10. mail andis üliõp. Ruffe üliõpilaste kongressist Leipzigis aru.

Eestist sõitis kongressile üliõp. Peterson, Grünberg ja Ruffe. Muuseas katvati Eesti tutvustamisteks Saksamaal ühepoognalist brošüüri välja anda, mis enne arastitu Eesti keeles kofu seati. Mitmesugustel kaalumisel põhjustel ei läinud aga korda seda brošüüri välja anda. Wastumõtmise Leipzigis oli lõbralik ja seltsimehelik. Kongressile olid ilmunud esitajad peaaegu kõigist ilmajagudest. Esiimehe kühimuse nähti arutusele abiandmine Wene üliõpilastele. Üliõpilased Wenenast mitte ehitatud ei olnud, küll aga Wene üliõpilased pagulased. Selgus, et väljamaa üliõpilaskondades Wene üliõpilaste vastu õige suur hirm on. Wastu võeti otsus, mille järele abiandmine karviliikluse tunnistati. — Peale selle selgitati meel abiandmise küsimust teiste maade üliõpilastele.

Teisel päeval anti otsekoheste üliõpilastele puutuvate küsimuste juure. Selgus, et igalpool on organiseerimine umbes sama teed läinud, nagu Eestiski, mõnel pool rohkem (Saksamaal), mõnel pool vähem. Lihtsate ülemataga Eesti üliõpilaskonna üle ei olnud. Grünberg. Selle järele asuti praktiliste küsimuste arutusele. Kõige kõrgemal mingit kindlat otsust vastu ei võetud. Peatati sanatooriumi asutamise küsimuse juures Seltskonnas küsimuse haigete üliõpilaste jaoks, üliõpilaste vahetamise, raamatute vahetamise jne. küsimuse juures. Põhikõige konverentsil puudutatud küsimuste lõpulik väljatöötamine anti ühiskondade maade üliõpilaste kätte. Järgmisel konverentsil võetakse need kavad uuesti arutusele.

Konverentsil valiti järgmine ühiskond.

Üliõpilaste üldmütsi võetakse 14. sept. tarvitusele.

Üliõpilaste üldmütsi kavandite teistkordne võistlus andis niipalju tagajärgi, et edustuse juhatus koosolekul 10. sept. võeti märk vastu võtta ja juba lähemal pühapäeval, s. o. 14. sept., võetakse üldmütsi tarvitusele. Võimalik, et see pidulikult sünnib, kui tarvilisi eeltingimusi jätakse teha.

Märk kujutab Apollo templit, läbi põimitud loorberi pärjaga.

Craftwore ja Summuli lahinguvälja kirjeldama

Lähed tervamu jutustel vaheajal afadeemilise seltsi korraldusel üliõpilane pr. Reinbock. Illesanne tekitab nim. lahingu kohtade maastiku kirjeldamises ja rahva juust andmete korjamises.

Afadeemiline ajaloo selts on uurijale 2500 margalise stipendiumi määranud. Eduna-Eestimaa uurimiseks ja kirjeldamiseks määras kodu-uurimise toimetuse ajaloo üliõpilastele kaks 5000 margalist stipendiumi, lootes neid afadeemilisele ajaloo seltsile. Afadeemiline ajaloo selts määras stipendiaatideks üliõpilased R. Zimmermanni ja Stenkmanni, kes selleks ka oma nõusolekut avaldanud ja lähemal ajal tööle asuvad.

Prof. J. G. Granö juuristeks tödeks on määratud valituse poolt 350.000 m. abiraha.

Raudteel.

Raudteelaste kawatsetakse preemiaid maksta.

Raudteelaste teenijate palgaseaduse § 3 põhjal kohustas raudteevalitust asafondade ülemad maksta ka kogu raudteelastele preemiate maksmise asjus. Selle juures tuleb normeerida võimalikult kõrged teenijate töö kuni asafonda ülemani.

Raudteelaste tarvitajate ühisustele laenu andmine.

Raudteevalitust otsustas teedeministriumi kaudu wabariigi valitusele ettepanekuga efineda, et ühisustevahelise toetamise raudteevalituse tegevuse kapitalist Tallinn ja Wõlga raudteelaste tarvitajate ühisustele 3 miljoni marka pikaajalist laenu lubada anda.

Tööliste kaitseliitkõrge warustada

Arustas raudteevalitust. Riided ja kindad valmistatakse pulbanist.

Sport.

Nelja linna võistlused.

Käti spordiliit on meie spordiliidu poole ettepanekuga efinenud, oia võtta nelja linna vahelistest võistlustest. Võistluste ettepaneku järgi võtaks neist linnade vahelistest fergejõustiku võistlustest oia Rönigsberg, Riia, Tallinn ja Gelsingi. Ettepanekus, mis küll rohkem poolehoidu ettekirjutuse kuju konna, on võistluste ühiskondade väljatöötatud. Nii võiks iga linn saada igale võistlusnumbrile kaks võistlust, teatejooksule (teatejooks on ka võetud võistluste kavas) aga ainult ühe meeskonna. Ehitajaid oleks iga linnal samuti 2. Igalt linnalt nõutakse kindlustust vähemalt 10 võistluse jaoks. Võistluste peetakse juulikuus ja nad ei tohiks üle kahe päeva kesta. Käs-oleval aastal oleks võistlused Riias, 1923. aastal Rönigsbergis, järgmisel aastal Tallinnas ja 1925. aastal Gelsingis.

Riia ja Rönigsberg on oma nõusolekut juba avaldanud. Meie spordiliit on põhimõtteliseks ka nõus neist võistlustest oia võtta, kuid ei või leppida järele ühiskondade ettekirjutamisega ja võtab neist võistlustest oia ainult tingimisel, kui võistluste kava ja korraldamist läbi arutab osatöötajate linnade kofu jätud jaadikute kogu.

—eti—

Ratjasport Moskvas.

Siljuti algas Moskvas ratja võiduajamised. Waatamata kohutavate pilethindade peale on waatajaid tunginud, enamasti „uue rikkad“, daamid viimaste moodilehtede järgi riides. „Pravda“ lööb larmi, kuid vähe aitab — totalisaator töötab armudega, millebega ainult astronoomid ja matemaatikud harjunud.

nr. 18 ilmunud.

Sisult peale muu: kalapüüki Saaremaal, Pühajõe, Prangli. Merikonnade, Silgipüüki, Kalawete rentimine Wrumaal, Rattaluse, Pärnu lahel, Narvas, Võrumaal. Ühistegewus. Kalaasjandus ja teadus. Jämeda ettevalmistamine j. m. — 42 lht., hind 20 mtl. Saada igalt poolt. Pealadu Tallinnas, Meripüüest 5. „Laewanduse“ kontoris.

Politsei elat.

Tänuawaldus politseiametkonnale.

1. mail efines Tallinna linnapolitsei hea korra alalhoidjana ning politsei kühma-terelluse tõttu jaid paljud õnnetused ning õnnetused ära hoiatud. Nii on fileminister politseiametkonnale 1. mail ülesnäidatud kohusetrunduse eest kõrgi tänu avaldanud.

Politseiniku karistamine.

Siljuti koristati politsei peavalitsuse poolt 5-öö-päevase arestiga Wõlga maafonna politsei raiooniülema Liibo, kes ennast korrapidaja raiooniülema toas wiibivate eraisikute juuresolekul mitte küllalt wiisakalt ülewäl ei pidanud, maid kõlbluswastaseid sõnu rääkis. Peale karistuse arastandmist tuleb teda kofe ametist lahti lasta, kui politseiteenistusesse kõlbmatat.

Sõja'ug'onna'ohust.

Põrandaalused tegelased rööwmõrtsukad.

30. mail 1920. aastal leidis Garku järwele kalapüügile minejad Roca al Mare metsas, umbes pool wersta Wälisti maanteest eemal tapetud naisterahwa surnukeha. Surnukeha järelewaatusele selgus, et tapetuse oli pähe lastud ja teda enne surma piinatud, mida tunnistasid haavad mitmes kohas keha peal. Tapmine mõis toime pandud olla üks päew enne surnukeha leidmist. Nii jai jala-duksest, sest tapetu isikut kui ka mõrtsukaid kindlaks teha ei saadud.

Säinud aasta juuli- või juunikuul sat-kriminaal-politsei agentuur teated, et tapetu olnud kufagilt Tallinnasse sõitnud Alma Sommer, kes Ruskow tänawal nr. 6 elutseda Wiise Menti juures käinud ja wiimase mehe armukene olnud. Tapmise pannud toime Johannes Ment ja Johannes Manso. Naja juurdlemisel selgus, et Manso ja Ment olid wahi all murdwarguste ja põrandaaluse kommunistlike tegevuse pärast. Läbiotsimisel leiti Wiise Menti korteris asju, mida see tapetu Sommeri omad ütles olemat. Wiise Ment ise seletas, et tapmisest saanud teada oma mehe käest ja tapmise saatnud korda Johannes Manso. Tema mees Johannes Ment elanud tapetuga koos ja warjanud mingisugust tegetust. Siljem läinud nad külli, sest Sommer ähwardanud mehe tegetusest politseile teatada. Tapmise päeval tulnud tema mees Sommeriga ja Manso joga Nannamõisast ja teel läbi Roca al Mare metfa lastnud Manso Sommerile revolwrist pähe. Peale selle kui kõik dokumendid tapetu juures ära olid wõtnud, lastud surnukeha okstega kinni. S. Ment ennast tapmises süüdi ei tunnistanud, ja põgenes hiljem wahi all ära. Manso ennast samuti tapmises süüdi ei tunnistanud, kuid seletas, et Ment temale kõnelenud, et ta Sommeri ära tapnud selle pärast, et see tema põrandaaluse tegetuse üle ähwardanud teatada politseile. Ähwardus tekinud sellest, et Ment pole nõus olnud Sommeriga Wenenast sõitma ja naist maha jätma. Nagu Ment ise kõnelenud, on ta põrandaalusele organisatsioonile lõhkeaineid muretenud kawatsewa sõjariistade wäljaastumise tarwis. Tema tegetus olnud Sommerile kõik teada, sest wiimane kuulunud samuti sellesse organisatsiooni. Peale selle teadnud ta Sommer Menti poolt toime pandud murdwargustest ja kallaletungimise katkest Wõlga wallas kufagile wäljawahti talusse, mis nurja läinud ja kus üks kaaslane surma saanud.

Naja arutamisel 11. sept. sõjaringkonna kofus mäistis kofus omal ajal Siberisse jaadetud Johannes Gustawi p. Manso elutsajaks sunnitud kõigi diguste kaotusega tapmise pärast ja Garku maaf. Kloostril wõlga kofaniku Wiise Juhani-tüt. Menti 2 kuni tüüri.

—ooo—

Õnnetused ja turisööd.

Kofu poolt tagastatavad tabatud.

9. mail s. a. tabati kriminaalpolitsei poolt Wõlga maafonna Ruskowa walla kofanik Richard Wollmann, 21 a. wana, keda esimehe jaoakonna sõjaringkonna kofu-urija taga ohib.

6. mail läks korda Tallinna kriminaalpolitsei ametnikkudel kinni wõtta tagastatamat mitmekordset naiswarast Marie Portnoid, kes ennast wiimase ajal lue Kalama-ja pökitanawal nr. 8 elutsewa Eduard Krusi juures oli warjanud, kufi ta kätte jaadi. Ühtlasi wõetakse ka Krusi, kes enda süü üles tunnistas, wõtmisele tagastatava kufategija warjamise pärast. M. Portnoi asetati kofe wangimajas.

9. mail tabati tagastatav tuntud waras, Wiru maafonna, Erre walla kofanik Elmar Braun, Loom-Kuninga tän. nr. 1 elutsewa Tetla Saare korterist.

Surnukeha leitud.

5. mail leiti Wõlga maafonnas, stoonga wal., Liiduse talu karjamaalt, pöölaste wahi-terelluse meesterahwa surnukeha. Arwatawasti on leitud endine Reblaste mõisa metfawahi, kes juba mõnda aega kadunud oli.

Rööwimine Rehatu wallas.

1. mail kella 5 ajal peale lõunat läks Rehatu wallas, Meinu talus elutsewa Mihkel Rõrw talust umbes 250 sammu eemalolewasse Jaani talusse piima tooma. Rõrw tagasi minnes tunginud temale tee peal kallel famas wallas elutsewa Johannes Anijon, lõõnud ta maha ja peksnud seni, kui Rõrw meelemärgusega maha lamama jäänud. Üles-õrgates leidis Rõrw, et temal 12.000 marka raha lastust on aratõõwitud. Kallaletungija on seni kättehaamata.

Uppumine.

3. mail s. a. uppus ettewaatamatuse tagajärjel, Wõlga linna lähedal, linna heinamaal olemasolewale linaletamise auku Wõlga linnas elutsewa Plekisepa Tõnu Laumbergi 13-aastane poeg Woldemar L.

Tapmiskatse.

3. mail s. a. on pandud toime Rõwastis wallas (Rõwastis) Karl Grünwaldi kofol tapmiskatse.

Üks kallaletungijatest, peipfäärle wõlga kofanik, Semjon Amelin, on põgenemise juures appi tulnud sõjawäelaste poolt haamata saanud. Amelin on Tartu wangimajas paigutatud.

Grünwaldi tapmisele asitamisest süüdis- tatakse ta äia Kristjan Oja.

Tundmata surnukeha leitud.

Siljuti leiti Wõlga maafonnas, Tõrwalemi lähedalt metfahi, umbes sada sammu Wõlga-Tõrwale maanteest, kellegi tundmata meesterahwa surnukeha. Tundmatu on umbes 60 aastat wana ning arwatawasti juba läinud liigijel surma saanud, sest et nägu on tal täiesti fiesewajunud, filmad liindude poolt peost wäljanokitud ning kaded lihas- poljad. Onnetu lähedalt leiti wiinapudel, mis igatahes oletada lubab, et siin mõrtsuka- töõga tegeinud pole. Naja uuritakse kofalitu politsei poolt.

—ooo—

Teater ja muusika.

Sooja lõpp.

Pühapäeval hooaja lõpuks „Sabiini naiste rööwimine“ esietendus. „Sabiini naiste rööwimise“ meesti lawaletulest ei lähen- daingit iganud pala üleshoojendust muistest repertuarist. See on täiesti uus lawa- stus ja ühtlasi katse, leida selles tuttas- jooni, mis oleksid uued ja lõbustaksid meie- aegist pealtwaatajat ning rahuldaksid tema maitset. Näidendi tegevuse ajajärk on nih- kunud n.n. „biibermeierisje“ ning sellega ühtlasi tegutsenud kujud nii iseloomult kui wõlitselt efinemisiwõlits saanud uue walgu- tuse ja kätituse. Et sedawiisi saamutet stiil- lust wõimalikult ühtlaseks ja puhtana mak- ma panna, on „Sabiini naiste rööwimise“ jaoks eraldi lastud walmistada osalt uued dekoratsioonid ja kostüümid, nii et selle „iga- nud pala üleshoojendus muistest repertua- rist“ tohiks aratada meie teatrijõprade tä- siit huti kui ka fiselewat uudishimu, mis kumbki peaks leidma rahuldust pühapäewasel hooaja lõpuetendusel, mis tootab olla wärse. Kuna ta on ühtlasi esietendus, mida kanna- wad „Estonia“ teatri esimehed joud. Näi- tejuht Hans Lauter. Teatribüroo.

Draamateater.

Täna 12. sept., esietendus näitejuhi Paul Seppa tuludhufks Leonid Andrejewi „Dofean“. Tragöödia 6 pildis. Näitejuht Paul Sepp. N. Luurandi dekoratsioonid. G. Komarow'i muusika. Kuni- nitif Rooti litfede järele walmistatud kostüümid. Ma- gus kell 8 õhtul.

Homme 13. sept., eelwiimane etendus — „Järelekuuljus“, R. Wiidji lustmäng 4 wa- tuses. Ma- gus kell 8 õhtul.

Teatribüroo.

Estonia teater.

Täna, reedel, rahwaetendus „Marion“. Homme, laupäeval, Karalli tantu-õhtu. Pühapäeval, hooaja lõpp, esietendus „Sabiini naiste rööwimine“ Schönthani wali 4 m. Teatribüroo.

—ooo—

Kurid.

Tallinna bõrje turijedel.

11. mail 1922 a.

Betumta	Tõhjud	Õhtad	Mõhjud
1 Reelsterling	1485—1470	1485	1470
1 Dollar	330	327	330
100 Saks riigimark	116—117	116	117
100 Soome mark	690	690	700
100 Rootsi kroon	8500	8450	8500
100 Daani kroon	—	7000	7050
100 Prantuse frank	302	3030	305
100 Hollandi gulden	—	12625	12725
100 Eesti rubla	129½	129½	131
100 Tšehho-Slowakkia kr.	—	620	630
1 Rootsi rubla	—	165	—
100 Belgia frank	—	—	—
100 Norra kroon	—	—	—
1000 Soome rubla	—	—	—

ETM. Riias, 11. mail. Sta. Kurid. Nacl-sterling 1147; dollar 258.00; Prantuse frank 23.75; Rootsi kroon 66.75; Norra kroon 48.50; Daani kroon 55.00; Hollandi gulden 99.25; Saks riigimark 0.92; Soome mark 5.33; Eesti mark 0.83; Poola mark 0.08; 10 fubrubla 1225; Belgia frank 21.50; fuid- frank 50.00.

ETM. Stockholm, 10. mail. Kurid. Nacl-sterling 17.20; dollar 3.89½; Saks riigi- margad 1.40; Prantuse frangid 35.65; Belgia frangid 32.50; Hollandi guldenid 149.75; Daani kroonid 83.00; Norra kroonid 72.85; Soome margad 8.15.

—ooo—

Wastutaw toimetaja: Joh. Wiit.

Wäljaandja Djahtijus „Kaleic“.

Estoonia teaterReedel, 12. mail
Rahvaenduseks**„Marion“**Walter Bromme opereetti 3 w.
Algas kell pool 8 õhtul.

Pühapäeval, 14. mail

Sooja lõpp.

**„Sabiini naiste
röövimine“**

Schönthani näli 4 w.

Algas kell pool 8 õhtul
1550**Estoonia teater.**

Laupäeval, 13. mail

Endise Moskva Suure
teatri prima ballerina**V. A. Karalli**2-ne ja viimane
balleti-õhtuKunstitegus endise Peeterburi
Maria teatri balleti solist R.
M. Gurewa ja endise Peter-
buri Maria teatri balleti ar-
stid N. J. Kireef.Sümfoonia orkester hra R.
Kullu juhatuselAlgas kell 8 õhtul.
Pääsetähed hinnad alandatud
eelmitilil Estoonia teatri kas-
sas kella 10—1 ja õhtul 1. 5—8
1528**Dramateater**

Reedel, 12. mail

Eienduseks, näitejuht

Paul Sepp'a

tuludõhtuks;

Leonid Andrejewi

„Dotean“

Tragöödia 6 pildis.

Paul Sepp'a lavastus
H. Suurandi dekoratsioonid.
G. Romanow'i muusika.Rõõsulised kunstid Root'i li-
te järele valmistatud.

Algas kell 8 õhtul.

Laupäeval, 13. mail

„Sõrrelaulus“

Robert Mišči nälg. 4 w.

Algas kell 8 õhtul.

Pühapäeval, 14. mail

Sooja lõpp!

Sooja lõpp!

Lasteenduseks.

Viimast korda

**„Kawal Muts
ja
Põrgu Wüsch“.**Dr. Balleri muinaslooline las-
temäng, laulude ja tantsumäng,
5 pildis.

Algas kell 3 päeval.

Pääsetähed eelmilil igapäev
kella 11—1 e. l. ja 5—8 õhtul

Dramateatri kasas.

1531

Wõõbsus**„Tallinna Teataja“**Ühikute numbrite müük
ja tellimiste vastuvõtmine on**D. Kaldi'i**

kaupluses.

1398

Pühapäeval 14. mail f. a. korraldab

Tall. I. linna tütarl. gümnaa-
siumi Lastewanemate Komitee

Kadriorus, end. Kerewatohwitseride kasiinos

AIA-PIDU

Jega eestawaga.

1) Loterii, 2) Dinnerata, 3) Singitsemine, 4) Paadi
õit, 5) Eesli õit, 6) Sihtlaskmine ja m. t. lõv.

Pidu algus kell 2 p. l., lõpp kell 2 õff.

Siseminet täiskasvanutele 50 mkr., lastele 25 mkr.,
piletid õhtuseks tantsuks 100 mkr.

1548

Vanemate Komitee.

**Estoonia Muusika
Osakond.**Reedel, 12. mail
kell pool 8 õhtulSelsingi Soome
segatoori**„Ranjaldis
Ruoro“**

kontsert

Eestlased: Kuula, Hanni-
kainen, Genetz, Sibelius, Miina
Hermann, Sorenus, Siwori,
Krohn ja Maasalo helitööd.

Juhataja: Armas Maasalo.

Pääsetähed 200—50 mkr. eel-
mitilil Estoonia teatri kasas

1528

**Estoonia Muusika
osakond.**

Estoonia kontsertsaalis

laupäeval 13. mail f. a.

Roori 10-ne aastase

tegevuse

**juubeli-
kontsert.**

Eestlased Eesti helitööd.

Juhatajad hrd. H. Sopman
ja H. Kofemets.

Algas kell 8 õhtul.

Pääsetähed 75—150 margani
eelm. Estoonia teatri kasas.

1485

Estoonia kontsertsaal.

Pühapäeval, 14. mail

„Estoonia“ sümfoonia-or.

**20. Sümfoonia
kontsert**

helilooja, professor

A. K. Glasunovi

juhatusel

ja hra R. Böcke (cello) laas-
tegevusel.Eestlased: H. K. Glasunovi he-
litööd: Sümfoonia nr. 7,
balleti rseen. awam. „Rarne-
val“ ja cello palad.

Algas kell pool 8 õhtul.

Pääsetähed 250—50 margani.

1551

Sõidan ära

kuni septembri keskpaigani

Dr. M. Blumberg.

Dr. Artur TammSise- ja suguhaigused.
Rahwaenduseks

igapäev kella 4—1/2 p. l.

Jaani tänaval nr. 6, krt. 8.
(Krediid panga majas).

Rõnetraat 14—18.

Dr. O. Lepp

wõtab vastu 1. 9—10 ja 4—5

filmahaigeid

Wene tänaval nr. 10, krt. 1
(Postkontori vastas).

1351

Wannut. adw. abi**H. Rann.**

Rõnetunnid 10—12 ja 3—5.

Wäike Roostikanti tän. (Alju
tän. nurgal) nr. 11, krt. 7.

1389

PalvekirjuKirjutatakse kohtu- ja
ametiasutustele**adw. Wiimanni**kontoris, Wiru tän.
nr. 13, krt. 5.

Rõnet. 9—2 ja 4—7.

Wann. adw. abi**A. Ott.**Rõnetunnid 9—10 e. l.
ja 5—6 p. l.

Harju tän. 22, krt. 17-77

1459

**Eätesti wilunud
wäliamüüja**

soowib lohta rauakauplusesse.

Olen ennemal teeninud suure-
mas äris. Teatada f. l. t. tun-
nistus nr. 348 ettenäitajale.

1546

Roori intelligent**neiu**

kommeriskooli haridusega

üks aasta suurema kauba-
maja kirjawahehüsti juhti-
nud, otfib wastawat tee-
nistust, soowitaw panta.

Pakk. paluu saata f. l. t.

„Eady“ all.

1542

Korraldaja ja aus

wanem mees

(üksik woi naiseks), kes tõsti

talutööd teha mõistab, lelab

kehtwat teenistust

maal, mitte laugel Tallinnas.

Rauelada Raupmehe tän. nr. 24.

krt. 1, kella 5—7.

1550

Naiskokksoowib lohta restorani ehl
lõõgimaja.

Kirjad f. l. t. „E. M.“ all.

1555

**masinafir-
jutajanna**otfif lohta. Peale kolme koha-
liku keele Inglisekeel. Paktum.

f. l. t. „E.“ all.

1556

neiusoowib rähkema käesoleks. Teat-
tada f. l. t. „Wiisale neiu“ all.

1554

**3 wäiteft, wallatut
tütarlast**ootawad fataalist juhust,
mis neile häib seltsust an-
nab helgete suwipäewade

mõõdasaatmiseks.

Kirjad f. l. t. „2x2=5“.

1557

Rahwaenduseksmelle kõige kasulikum, tar-
wilikum ja kättestaadam.

Kes soowivad teelt täiesti

kättestaadama, nelli on

Selle teel tseppimiseks.

Dr. Rosenbalti — Ameerika

õpetis — wõõraste teele

jaoks. Sind 100 marka.

Lühiteje ajaga igapäewajeks

tarwituseks annab:

Selle teele kirjapetaja.

Waltitud kogu igapäewajeks

õnn ja lauseid. 5.30 m. ehl

Rõnetunnid Eesti, Salla,
Soomekeeles. Sind 50 m.

Saada raamatukauplustest.

Ladu: Ploomipuu kauplus,
Tallinn.

1143

**Kellel on
müüa**noodid Gounodi Piere ja Mi-
rella Balzer ja Bizet'i Pasto-
rale? Pakkumised paluu saata

Rana tän. nr. 12, f. 4. R. A-le.

1540

**Maitsewaid koduseid
lõunaid**

wõiwad saada intelligent

härab Riikliti t. 6, f. 2.

1543

**Rõmmel kirikute
suwimaja**

kolme too. lõõgi ja werandaga.

Teada saab Põlwa tän. nr. 10,

krt. 1, kella 4—7 päewal.

1522

Intelligent härra

otfif

wäiteft korterit

ehl hästi kätsestatud tuba.

Kirj. f. l. t. „Rutulil“.

1558

Eesti näitlejate Liit.

Laupäeval, 13. mail 1922 a.

Laupäeval, 13. mail 1922 a.

Kadriorus, Alwaariumi ruumes

Urlefinaad-Rarneval

Efnewad „Estoonia“ teatri idud.

Kawat: 1) Rarnevali awamine, rongikäiguks kõige piduliste osawõttek tär-
wikute ja tulewärgi saatel. 2) Urlefinaad piduliste testel. 3) Balletti tüügi
testel saarel. 4) Rarneval. Etelanneteks ja rarnevaliks mängib „Estoonia“
teatri orkester.

Palju lõbusust

Algas pool 10 õhtul.

Palju lõbusust.

Pääsetähed a 200 marka kogu õhtuks eelmililil „Estoonia“
teatri biltoos kella 3—5 p. l. (Sisestäit reaalkooli p. otfaft).

1552

Teadaanne.

Kinnisel enampakkumisel

antakse kuni 1. maini 1923 a.

rendile

Angru-Paralepa

restoraanPakkumise algab 20000 margast peale. Pakkumistest osawõit-
jatel tuleb tagastada 10000 marka maksu, mida rentijaks
tunnistatud samal päewal kuni poole oseni pakutud summa
täiendama peab. Endisel pidajal eesõigus rentimiseks kõrgema
pakutud summa eest. Pakkumine saab peetud 18. mail kell 10 h
Käskmää Riigimaa ühena kantsleis. Saapalus Wru pl. 4.
1512 Käskmää Riigimaa ühena.**Eesti Laenukanga**

uute ruumide jaoks antakse

mööblitööd

wäika (pildid, diivanid, istmed, paneel f. n. e.).

Ettewõtjad saawad joonistusi näha ja ligemaid tea-
teid arhitekt H. Perna käest, Dina mülts nr. 26,

kort. 2 igapäew kella 3—4.

1533 Eesti Laenukanga Juhatus.

Teadaanne.

Ehituspeawalitsus teatab seega, et föll tema poolt

toimepandawad wähepakkumised mitmeluguste lõõde

wäliandmise ja materjaali muretsemise kohta kuulutab

Ehituspeawalitsus wälja tänaft päewast peale ainult

„Riigi Teatajas“. Ühel ajal pannakse kuulutused wälja

Ehituspeawalitsuse wälisutsele (Kaarli mülts nr. 1).

9. mail 1922. a.

1549 Ehitus-Peawalitsuse

Juhataja Habermann.

Sekretäär (allkiri).

Ehitus-Peawalitsuse

Juhataja Habermann.

Sekretäär (allkiri).

Ehitus-Peawalitsuse

Juhataja Habermann.

Sekretäär (allkiri).

Ehitus-Peawalitsuse

Juhataja Habermann.

Sekretäär (allkiri).

Ehitus-Peawalitsuse

Juhataja Habermann.

Sekretäär (allkiri).